

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)
DOI: 10.32782/2522-4077-2024-208

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Випуск 1(208)

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 1(208). Кропивницький: Видавничий дім «Гельветика», 2024. 420 с.

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань історії української та світової літератури, теорії літератури, компаративістики, проблемам українського та зарубіжного мовознавства в аспекті лінгвокультурології, лінгвокогнітивістики, етнолінгвістики, дискурсології й психолінгвістики, теорії та практики перекладу й прикладної лінгвістики, розвитку та функціонування мов в поліетнічному та полікультурному просторі, значимих аспектів фахової підготовки сучасного вчителя-філолога, перекладача та фахівця з прикладної лінгвістики. Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів факультетів української філології, іноземних мов, учителів-словесників, перекладачів.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index COPERNICUS, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat та Index NSD (the Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers).

РЕДКОЛЕГІЯ:

Михида Сергій Павлович (головний редактор), доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Білоус Олександр Миколайович, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Громко Тетяна Василівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Ніца Давидовіч (Nitza Davidovitch), доктор наук, професор, професор, завідувач кафедри освіти, завідувач відділу оцінювання якості освіти та академічного навчання, керівник програми підготовки викладачів, Аріельський університет (Ariel University), Ізраїль;

Залужна Ольга Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Україна;

Кирилюк Ольга Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Клочек Григорій Дмитрович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Лелека Тетяна Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна;

Поліщук Володимир Трохимович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури та компаративістики, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна;

Фока Марія Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри лінгводидактики та іноземних мов, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Україна.

Ухвалено до друку Вченою радою Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 7 від 05.02.2024 року).

Видання «Наукові записки. Серія: Філологічні науки» зареєстровано Міністерством юстиції України (Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 15525-4097Р від 22.06.2009). Періодичність: 4 рази на рік.

Офіційний сайт видання: journals.cusu.in.ua/index.php/philology

Видання «Наукові записки. Серія: Філологічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») з філологічних наук (спеціальність 035 – Філологія) відповідно до Наказу МОН України № 491 від 27 квітня 2023 року (додаток 3).

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)
DOI: 10.32782/2522-4077-2024-208

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VOLODYMYR VYNNYCHENKO CENTRAL UKRAINIAN
STATE UNIVERSITY

RESEARCH BULLETIN

Series:
PHILOLOGICAL SCIENCES

Issue 1(208)

Publishing house
"Helvetica"
2024

УДК 08(477.65):80

НЗ4

Research Bulletin. Series: Philological Sciences. Issue 1(208). Kropyvnytskyi: Publishing House “Helvetica”, 2024. 420 p.

Research Bulletin. Series: Philological Sciences publishes articles devoted to current issues of history of Ukrainian and world literature, theory of literature, comparative studies, Ukrainian and foreign linguistics in terms of cultural linguistics, cognitive linguistics, ethnolinguistics, discourse studies and psycholinguistics, theory and practice of translation and applied linguistics, development and functioning of languages in a multicultural space, significant aspects of professional training of a modern philology teacher, translator, and specialist in applied linguistics. The journal is intended for academic and research staff, postgraduate and undergraduate students of the faculties of Ukrainian philology and foreign languages, philology teachers, and translators.

The Collection is registered in international catalogues of periodical and database INDEX COPERNICUS, Academic Journals, Reserch Bible, WordCut and Index NSD (the Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers).

EDITORIAL BOARD:

Mykhyda Serhii Pavlovych (Chief Editor), Doctor of Philology, Professor, Professor at the Department of Ukrainian Philology and Journalism, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine;

Bilous Oleksandr Mykolaiovych, PhD in Philology, Professor, Professor at the Department of Translation, Applied and General Linguistics, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine;

Hromko Tetiana Vasylivna, Doctor of Philology, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Ukrainian Philology and Journalism, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine;

Nitza Davidovitch, DSc, Professor, Head of the Department of Education, Head of the Department of Education Quality Assessment and Academic Instruction, Manager of the Teacher Training Program, Ariel University, Israel;

Zaluzhna Olha Oleksiivna, PhD in Philology, Associate Professor, Head of the Department of English Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine;

Kyryliuk Olha Leonidivna, PhD in Philology, Associate Professor, Head of the Department of Ukrainian Philology and Journalism, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine;

Klochek Hryhorii Dmytrovych, Doctor of Philological Sciences, Professor, Professor at the Department of Ukrainian Philology and Journalism, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine;

Leleka Tetiana Oleksandrivna, PhD in Philology, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Translation, Applied and General Linguistics, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine;

Polishchuk Volodymyr Trokhymovych, Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the Department of Ukrainian Literature and Comparative Studies, Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine;

Foka Mariia Volodymyrivna, Doctor of Philology, Associate Professor, Professor at the Department of Linguodidactics and Foreign Languages, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine.

Recommended for printing by the Academic Council of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University (Minutes № 7 dated February 5, 2023).

Research Bulletin. Series: Philological Sciences is registered by the Ministry of Justice of Ukraine (Certificate of state registration of the print media Series KB № 15525-4097P dated 22.06.2009).

Periodicity: 4 times a year.

Official web-site: journals.cusu.in.ua/index.php/philology

According to the Decree of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 491 (Annex 3) dated April 27, 2023, the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology).

Articles are checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, 2024
© Design “Publishing House “Helvetica”, 2024

ЗМІСТ

ALEKSENKO S. F. VERBAL REPRESENTATION OF THE CATEGORY OF AGONALITY IN THE POLITICAL DISCOURSE OF THE CONFRONTATIONAL PSYCHOLOGICAL TYPE OF LINGUISTIC PERSONALITY.....	13
АРНАУТОВА А. Р., ЕМІРАМЗАЄВА А. С. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА (З ПЕРІОДУ ДЕПОРТАЦІЇ ДО СЬОГОДЕННЯ).....	19
БІСКУБ І. П. ІДЕОЛОГІЯ УКРАЇНІЗАЦІЇ У РОМАНІ В. ПІДМОГИЛЬНОГО «МІСТО»: КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ.....	34
БОЙКО В. В. ТОДОСЬ ОСЬМАЧКА – ОЛЕНА ВІТЕР: БІОГРАФІЧНА ТА ПСИХОАВТОБІОГРАФІЧНА ІСТОРІЯ	42
БОЙКО Я. В. МЕТОДОЛОГІЯ ДИСКУРС-АНАЛІЗУ У ДОСЛІДЖЕННІ ПОЛКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ДІАХРОННОЇ МНОЖИННОСТІ УКРАЇНСЬКИХ РЕТРАНСЛЯЦІЙ ТРАГЕДІЙ В. ШЕКСПІРА.....	49
БОЧАН П. О. АНГЛІЙСЬКОМОВНІ ТЕРМІНОЛОГІЗМИ СПОРТУ: ПІДМОВИ ПОХОДЖЕННЯ ТА СФЕРИ ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	55
ВАКУЛОВИЧ Л. Л., НАЗАРЕНКО Н. Г., РЕГУШЕВСЬКА І. А. ФЕМІНІТИВИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	61
ВЕСОЛОВСЬКИЙ О. В., ПЕТРИШАК Б. Я. ЛЕКСИЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО КОМПОНЕНТА В НІМЕЦЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ.....	67
ВЕЧІРКО О. Л. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В ЕКЗОТИЧНИХ НОВЕЛАХ ПРОСПЕРА МЕРІМЕ.....	72
ВИСОЦЬКИЙ А. В., РОМАНЧУК С. М. КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	78
ВІРЧЕНКО Т. І., КОЗЛОВ Р. А. «КНИЖКИ ДЛЯ ДІТЕЙ І ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ»: БУТТЯ БОРИСА ГРІНЧЕНКА В КАНОНІ.....	84
ВОЛОЩЕНКО Є. І. ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ КУЛІНАРНИХ ВІДЕОРЕЦЕПТІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНОМОВНИХ YOUTUBE-БЛОГІВ).....	91
НАВРУЛЕНКО К. М., ШУГАІ О. YU. LEXICAL FEATURES OF INTERNET MEMES	99
ГАЛЯН О. В., ХІРОЧИНСЬКА О. І. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ТЕХНІЧНІЙ ТА ФІЗИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЯХ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ).....	105
ГЕРМАН В. В., КИРИЛЕНКО Н. І. ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС ПОРІВНЯЛЬНИХ СИНТАКСЕМ У СТРУКТУРІ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ.....	112
ГОНЧАРУК О. В. ВСТАВЛЕНИЙ ТЕКСТ: СЕМАНТИЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК З БАЗОВИМ РЕЧЕННЯМ.....	120
ГУЦУЛЯК С. І. «ПРЕКРАСНИЙ Ю. Я.»: ЯК ПОДАВАТИ / ПОЛЮБИТИ ТВОРЧІСТЬ ЮРІЯ ЯНОВСЬКОГО В НУШ.....	128
ДАНИЛЕНКО Л. В. «ВІЙНИ ПАМ'ЯТЕЙ» У РОМАНІ МАРИНИ ГРИМИЧ «ЛАРА».....	136

ДОВГОПОЛОВА Г. Г., РЕШИТЬКО А. Д. ВИКОРИСТАННЯ СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	143
ДРЕБЕТ В. В. СКЛАДНІ ІМЕННИКИ-НОВОТВОРИ З МОНОСЕМІЧНИМ СКЛАДНИКОМ-ДОМІНАНТОЮ У СТРУКТУРІ РЕЧЕННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ: СИНЕРГЕТИКА МІНІМІЗАЦІЇ ЗУСИЛЬ.....	149
IELISEIENKO A. P. AFRICAM SYMBOLYSM IN THE NOVEL “WOMEN IN LOVE” BY D.H. LAWRENCE	157
ЗАГОРОДНЯ Л. З., НИЧКО О. Я. КВАНТИТАТИВНА МЕТАФОРА В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	162
ЗАХАРЧУК З. О. ФРАНКОВА МОДЕЛЬ ЛЮБОВНОГО ТРИКУТНИКА (ЗА П'ЄСОЮ «УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ»).....	168
ІВАШИНА О. О. НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ІНДИВІДУАЦІЇ В РОМАНІ МАРІЇ МАТІОС «ЧЕРЕВИЧКИ БОЖОЇ МАТЕРІ».....	174
КАЛЬКО Р. М., ДЕКУСАР Г. Г., ЛАГУН К. Д. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО.....	181
KARMAZINA K. V. ASPECTS DE LA FORMATION DE TERMINOLOGIE ET DE L'ENSEIGNEMENT DU VOCABULAIRE TECHNIQUE DANS LES ÉTUDES DU FRANÇAIS COMME UNE LANGUE ÉTRANGÈRE	188
КЕЧЕДЖІ О. В. ІНШОМОВНІ ЛЕКСИЧНІ ОДИНИЦІ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ТА ЗБАГАЧЕННЯ ВОКАБУЛЯРУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	196
КИРИСЮК А. А. СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА КОРПУСНИХ СИНОНІМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДО ЛЕКСЕМИ <i>PANDEMIC</i> (НА МАТЕРІАЛІ КОРПУСНОГО МЕНЕДЖЕРА SKETCH ENGINE).....	202
КРАСНОПОЛЬСЬКА Н. Л., ЯРОШЕВИЧ І. А. ТРАНСТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ МЕНЕДЖМЕНТУ.....	215
КРИЖАНІВСЬКА О. І. З НИЗИН ДО ВЕРШИН: СПІЛЬНОСЛОВ'ЯНСКІ ТА САМОБУТНІ РИСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	221
КУЗЬМЕНКО В. І. ПУБЛІЦИСТИЧНІ ВИСТУПИ В. ЕЛЛАНА-БЛАКИТНОГО НА ШПАЛЬТАХ ЧАСОПISУ «ЗНАТТЯ» («ЗНАННЯ»).....	227
КУЧМА Т. В. ОНОМАТОПЕЯ В ТВОРАХ О. ПРОЙСЛЕРА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	233
LEBEDIEVA N. A., TYMKOVA V. A. SPEECH CULTURE OF MODERN ADVERTISING SPECIALISTS.....	240
LELEKA T. O. TRANSLATION PECULIARITIES IN THE CULTURAL ASPECT.....	247
МИКИТЮК О. Р. ДМИТРО ДОНЦОВ ПРО ВОРОЖІСТЬ РОСІЇ ДЛЯ СВІТУ (МОВНИЙ АСПЕКТ).....	253
НЕЧИПОРЕНКО В. О., ПАСЛАВСЬКА І. Б. СИНЕРГІЯ ВЕРБАЛЬНИХ І НЕВЕРБАЛЬНИХ АКТУАЛІЗАТОРІВ АМЕРИКАНСЬКИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАСМЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ.....	259
П'ЄСУХ О. І. КОНФЛІКТОГЕННА СТРАТЕГІЯ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ У БРИТАНСЬКИХ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ДЕБАТАХ.....	266

ПЛЕТЕНЕЦЬКА Ю. М. НАЦІОНАЛЬНО-СПЕЦИФІЧНІ РИСИ КОНЦЕПТУ ВІЙНА В ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ПІСЕНЬ.....	272
ПОЛЩУК В. Т. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ВЗАЄМИН ТАРАСА ШЕВЧЕНКА З АГАТОЮ УСКОВОЮ В ЛІТЕРАТУРНІЙ ШЕВЧЕНКІАНІ (СТАТТЯ ДРУГА: ШЕВЧЕНКІАНА 2000–2010-Х).....	280
ПРИМА В. В. ПОЛІТИЧНИЙ ТА ДІЛОВИЙ НАРАТИВИ ЯК ФІЛОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ.....	289
PIANKOVSKA I. V. BEEINFLUSSUNGSSTRATEGIEN IN DEUTSCHSPRACHIGEN ONLINE-ZEITUNGEN.....	293
RADAVSKA O. M., SHEVCHUK T. R., YASINSKA O. V. DIFFICULTIES OF MODERN ENGLISH TRANSLATION TERMINOLOGY EQUIVALENCE	302
ПЕНА Л. І. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІСТОРІЯ КЛЮЧОВИХ ПОДІЙ.....	307
РЯБОКІНЬ Н. О., КУЗЬМЕНКО А. С. ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ЛЕКСИКИ І ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	310
РЯБОКІНЬ Н. О., ПАШКО С. В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.....	316
САВИНА А. Ю. ПЕРЕКЛАД ЯК ЗАСІБ ДОМІНУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ РЕБЕККИ КВАН «ВАВИЛОН»).....	322
САЛАМАХА М. Я., СЕМЕРЯК І. З. ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРИЗМУ	328
СЕМАК Л. А., ПІДДУБЦЕВА О. І. СОЦІАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОГО ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	335
СИДОРЕНКО О. Ю. ХУДОЖНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ АРХЕТИПУ «ДІМ» В МІЛІТАРНІЙ АНТОЛОГІЇ «ОДА ДО УКРАЇНИ».....	340
СОРОКА БОЯДЖИОГЛУ Л. Т. МІФОЛОГІЧНІ СЮЖЕТИ У П'ЕСІ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА «БУРЯ».....	347
STANISLAV O. V. ÉVOLUTION DES LIENS SYNTAXIQUES DANS LA LANGUE FRANÇAISE À L'ÉPOQUE DU POSTMODERNISME: APPROCHE LINGUOCULTUROLOGIQUE.....	353
СТРОЙКОВА С. А. МЕТАФОРИЧНА МОТИВАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ІХТІОНІМІВ.....	360
ТИМОЩУК Н. М. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖИТТЯ ГОЛОВНОЇ ГЕРОЇНИ В ОПОВІДАННІ ОЛЬГИ ТОКАРЧУК «РОЗПЛЮЩ ОЧІ, ТИ ВЖЕ МЕРТВІЙ».....	366
ТОРЧИНСЬКА Н. М., ТОРЧИНСЬКИЙ М. М. ЧУЖА МОВА В РІЗНОФАХОВИХ НАУКОВИХ ТЕКСТАХ	373
ФЕЦКО І. М. КОМПОЗИЦІЯ ЯК СПОСІБ НОМІНАЦІЇ ПОНЯТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ПРИРОДНИЧОМУЗЕЙНОЇ СПРАВИ.....	382
ХМАРА В. В., ВОЙНАЛОВИЧ Л. П. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З АНТРОПНИМ КОМПОНЕНТОМ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВІКУ ЛЮДИНИ В СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ ТА ЗАХІДНОГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ.....	387
SNEPURNА Z. V. LEXIKALISCHE MERKMALE ALS GESCHLECHTSMARKER DER REDEN VON UKRAINISCHEN UND DEUTSCHEN POLITIKERN IN HISTORISCHER HINSICHT.....	394
ЧЕРНІКОВА О. І. ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ТРОПІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ НАУКОВО-ФАНАСТИЧНОГО РОМАНУ Д. СІММОНСА «ГІПЕРІОН».....	400

ЧЖАН МЕНВЕЙ. СЛОГАНИ В ТЕКСТАХ ОСВІТНЬОЇ РЕКЛАМИ: СПЕЦИФІКА СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	407
IANYTSKA O. M., SHEVCHENKO O. V. LEXICAL SPECIFIC FEATURES OF LEGAL TERMS TRANSLATION FROM FRENCH AND ITALIAN LANGUAGES INTO UKRAINIAN.....	414

CONTENTS

ALEKSENKO S. F. VERBAL REPRESENTATION OF THE CATEGORY OF AGONALITY IN THE POLITICAL DISCOURSE OF THE CONFRONTATIONAL PSYCHOLOGICAL TYPE OF LINGUISTIC PERSONALITY.....	13
ARNAUTOVA A. R., EMIRAMZAIIEVA A. S. THE HISTORY OF DEVELOPMENT OF THE CRIMEAN TATAR TRANSLATION STUDIES (FROM THE PERIOD OF DEPORTATION UNTIL TODAY).....	19
BISKUB I. P. UKRAINIZATION IDEOLOGY IN V. PIGMOHYLNY'S NOVEL "THE CITY": CRITICAL ANALYSIS.....	34
BOIKO V. V. TODOS OSMACHKA – OLENA VITER: A BIOGRAPHICAL AND PSYCHOAUTOBIOGRAPHICAL STORY.....	42
BOIKO YA. V. THE METHODOLOGY OF DISCOURSE ANALYSIS IN THE STUDY OF THE MULTICULTURAL SPACE OF THE DIACHRONIC PLURALITY OF UKRAINIAN RETRANSLATIONS OF SHAKESPEARE'S TRAGEDIES.....	49
BOCHAN P. O. ENGLISH-LANGUAGE SPORT TERMINOLOGISMS: SUBLANGUAGES OF ORIGIN AND SPHERES OF FUNCTIONING	55
VAKULOVYCH L. L., NAZARENKO N. H., REHUSHEVSKA I. A. FEMININITIES IN THE UKRAINIAN LANGUAGE AS REFLECTION OF CONTEMPORARY SOCIAL CHALLENGES.....	61
VESOLOVSKYI O. V., PETRYSHAK B. YA. LEXICAL REFLECTION OF THE GENDER COMPONENT IN GERMAN PHRASEOLOGY.....	67
VECHIRKO O. L. NATIONAL IDENTITY IN PROSPER MÉRIMÉE'S EXOTIC NOVELLAS.....	72
VYSOTSKYI A. V., ROMANCHUK S. M. COGNITIVE APPROACH IN FORMING THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF THE UKRAINIAN LANGUAGE.....	78
VIRCHENKO T. I., KOZLOV R. A. "BOOKS FOR CHILDREN AND ADULTS": BORYS HRYNCHENKO'S BEING IN THE CANON.....	84
VOLOSHCHENKO YE. I. LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF CULINARY VIDEO RECIPE HEADLINES (BASED ON THE MATERIAL OF UKRAINIAN-LANGUAGE YOUTUBE BLOGS)	91
HAVRYLENKO K. M., CHUGAI O. YU. LEXICAL FEATURES OF INTERNET MEMES.....	99
HALIAN O. V., KHIROCHYNSKA O. I. PECULIARITIES OF USING AND TRANSLATING BORROWINGS IN TECHNICAL AND PHYSICAL TERMINOLOGY (BASED ON THE FRENCH LANGUAGE).....	105
HERMAN V. V., KYRYLENKO N. I. LINGUISTIC STATUS OF COMPARATIVE SYNTAXES IN THE STRUCTURE OF A SIMPLE SENTENCE.....	112
HONCHARUK O. V. INSERTED TEXT: SEMANTIC CONNECTION WITH THE BASE SENTENCE.....	120
HUTSULIAK S. I. "BEAUTIFUL YU. YA": HOW TO PRESENT / LIKE YURIY YANOVSKY'S WORKS AT NUS.....	128
DANYLENKO L. V. "WARS OF MEMORIES" IN MARINA HRYMYCH'S NOVEL LARA.....	136
DOVHOPOLOVA H. H., RESHYTKO A. D. USE OF SMART TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS OF NON-LINGUAL SPECIALIZATIONS.....	143

DREBET V. V. COMPOUND NOUNS-NEOLOGISMS WITH THE DOMINANT MONOSEMIC CONSTITUENT IN THE SENTENCE STRUCTURE OF THE GERMAN PRESS: SYNERGY OF EFFORT MINIMIZATION.....	149
IELISEIENKO A.P. AFRICAM SYMBOLYSM IN THE NOVEL "WOMEN IN LOVE" BY D.H. LAWRENCE.....	157
ZAHORODNIA L. Z., NYCHKO O. YA. THE QUANTITATIVE METAPHOR IN THE ENGLISH-UKRAINIAN TRANSLATION.....	162
ZAKHARCHUK Z. O. FRANKO'S MODEL OF THE LOVE TRIANGLE (BASED ON THE PLAY "STOLEN HAPPINESS").....	168
IVASHYNA O. O. NATIONAL MODEL OF INDIVIDUATION IN THE NOVEL BY MARIA MATIOS "THE SHOES OF THE MOTHER OF GOD".....	174
KALKO R. M., DEKUSAR H. H., LAHUN K. D. THEORETICAL AND PRACTICAL PRINCIPLES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE METHODS IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	181
KARMAZINA K. B. ASPECTS DE LA FORMATION DE TERMINOLOGIE ET DE L'ENSEIGNEMENT DU VOCABULAIRE TECHNIQUE DANS LES ÉTUDES DU FRANÇAIS COMME UNE LANGUE ÉTRANGÈRE.....	188
KECHEDZHI O. V. LEXICAL UNITS OF WESTERN EUROPEAN ORIGIN AND ENRICHMENT OF THE VOCABULARY OF THE MODERN ENGLISH LANGUAGE.....	196
KYRYSIUK A. A. SEMANTIC STRUCTURE OF CORPUS SYNONYMS IN ENGLISH TO THE LEXEME PANDEMIC (BASED ON THE SKETCH ENGINE CORPUS MANAGER).....	202
KRASNOPOLSKA N. L., YAROSHEVYCH I. A. TRANSTERMINOLOGIZATION AS A WAY FOR CREATING TERMS OF MANAGEMENT.....	215
KRYZHANIVSKA O. I. FROM THE BOTTOMS TO THE TOPS: COMMON SLAVIC AND INDIVIDUAL FEATURES OF THE UKRAINIAN LANGUAGE.....	221
KUZMENKO V. I. PUBLICISTIC SPEECHES OF V. ELLAN-BLAKYTYNYI ON THE COLUMNS OF THE MAGAZINE "ZNATTIA" ("KNOWLEDGE").....	227
KUCHMA T. V. ONOMATOPOEIA IN THE O. PROSSLER'S WORKS AND ITS TRANSLATION INTO UKRAINIAN.....	233
LEBEDIEVA N. A., TYMKOVA V. A. SPEECH CULTURE OF MODERN ADVERTISING SPECIALISTS.....	240
LELEKA T. O. TRANSLATION PECULIARITIES IN THE CULTURAL ASPECT.....	247
MYKYTIUK O. R. DONTSOV ON RUSSIA'S HOSTILITY TO THE WORLD (LINGUISTIC ASPECT).....	253
NECHYPORENKO V. O., PASLAVSKA I. B. SYNERGY OF VERBAL AND NON-VERBAL MEANS OF MANIFESTATION OF AMERICAN SOCIO-CULTURAL VALUES IN MASS MEDIA TEXTS.....	259
PIETSUKH O. I. CONFLICT-BASED STRATEGY OF SELF-REPRESENTATION IN THE UK PARLIAMENTARY DEBATES.....	266
PLETENETSKA YU. M. NATIONAL AND SPECIFIC FEATURES OF THE CONCEPT OF WAR IN TEXTS OF UKRAINIAN AND ENGLISH SONGS.....	272

POLISHCHUK V. T. IINTERPRETATION OF TARAS SHEVCHENKO'S RELATIONSHIP WITH AHATA USKOVA IN THE LITERARY SHEVCHENKIANA (ARTICLE TWO: SHEVCHENKIANA 2000–2010S).....	280
PRYMA V. V. POLITICAL AND BUSINESS NARRATIVES AS PHILOLOGICAL ISSUES.....	289
PIANKOVSKA I. V. BEEINFLUSSUNGSSTRATEGIEN IN DEUTSCHSPRACHIGEN ONLINE-ZEITUNGEN.....	293
RADAVSKA O. M., SHEVCHUK T. R., YASINSKA O. V. DIFFICULTIES OF MODERN ENGLISH TRANSLATION TERMINOLOGY EQUIVALENCE.....	302
PENA L. I. HISTORY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE AS A HISTORY OF KEY EVENTS.....	307
RIABOKIN N. O., KUZMENKO A. S. DIFFICULTIES IN TRANSLATING LEGAL VOCABULARY AND TERMINOLOGY.....	310
RIABOKIN N. O., PASHKO S. V. PECULIARITIES OF TRANSLATING ENGLISH MILITARY TERMINOLOGY INTO UKRAINIAN.....	316
SAVYNA A. YU. TRANSLATION AS A MEANS OF DOMINATION (BASED ON REBECCA KUANG'S NOVEL "BABEL").....	322
SALAMAKHA M. YA., SEMERIAK I. Z. MAIN FEATURES OF STRUCTURAL ORGANIZATION OF ENGLISH TOURISM TERMINOLOGY.....	328
SEMAK L. A., PIDUBTSEVA O. I. SOCIAL COMMUNICATION AS AN IMPORTANT PREREQUISITE FOR SUCCESSFUL ACQUISITION OF HIGHER EDUCATION.....	335
SYDORENKO O. YU. ARTISTIC TRANSFORMATIONS OF THE "HOME" ARCHETYPE IN THE MILITARY ANTHOLOGY "ODE TO UKRAINE".....	340
SOROKA BOIADZHYOHLU L. T. MYTHOLOGICAL PLOTS IN WILLIAM SHAKESPEARE'S PLAY "THE TEMPEST".....	347
STANISLAV O. V. ÉVOLUTION DES LIENS SYNTAXIQUES DANS LA LANGUE FRANÇAISE À L'ÉPOQUE DU POSTMODERNISME: APPROCHE LINGUOCULTUROLOGIQUE.....	353
STROIKOVA S. A. METAPHORICAL MOTIVATION OF THE GERMAN FISH NAMINGS.....	360
TYMOSHCHUK N. M. REPRESENTATION OF THE MAIN CHARACTER LIFE IN THE OLGA TOKARCZUK'S STORY "OPEN YOUR EYES, YOU ARE ALREADY DEAD".....	366
TORCHYNSKA N. M., TORCHYNSKYI M. M. INDIRECT SPEECH IN SCIENTIFIC TEXTS OF VARIOUS DISCIPLINES.....	373
FETSKO I. M. COMPOSITION AS A WAY OF NOMINATION OF THE CONCEPT OF THE UKRAINIAN TERMINOLOGY OF NATURE MUSEUM CASE.....	382
KHMARA V. V., VOINALOVYCH L. P. VERBALIZATION OF PHRASEOLOGISMS WITH ANTHROPIC COMPONENT TO INDICATE HUMAN AGE IN EAST SLAVIC AND WEST GERMAN LANGUAGES.....	387
CHEPURNA Z. V. LEXIKALISCHE MERKMALE ALS GESCHLECHTSMARKER DER REDEN VON UKRAINISCHEN UND DEUTSCHEN POLITIKERN IN HISTORISCHER HINSICHT.....	394

CHERNIKOVA O. I. SPECIFICS OF TROPE TRANSLATION IN SCIENCE FICTION: CASE STUDY OF THE UKRAINIAN TRANSLATION OF DAN SIMMONS' <i>HYPERION</i>	400
CHZHAN MENVEI. SLOGANS IN THE TEXTS OF EDUCATIONAL ADVERTISING: SPECIFICITY OF STRUTUR ORGANIZATION.....	407
IANYTSKA O. M., SHEVCHENKO O. V. LEXICAL SPECIFIC FEATURES OF LEGAL TERMS TRANSLATION FROM FRENCH AND ITALIAN LANGUAGES INTO UKRAINIAN.....	414

УДК 811.111'27

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208-36>

СИНЕРГІЯ ВЕРБАЛЬНИХ І НЕВЕРБАЛЬНИХ АКТУАЛІЗАТОРІВ АМЕРИКАНСЬКИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАСМЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ

SYNERGY OF VERBAL AND NON-VERBAL MEANS OF MANIFESTATION OF AMERICAN SOCIO-CULTURAL VALUES IN MASS MEDIA TEXTS

Нечипоренко В. О.,

orcid.org/0000-0002-2429-9487

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету*

Паславська І. Б.,

orcid.org/0000-0002-0410-0098

*старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету*

Статтю присвячено дослідженню взаємодії вербальних і невербальних актуалізаторів американських соціокультурних цінностей у масмедійних текстах. Проаналізовано особливості функціонування медіа-сервісів, визначено роль масмедіа як основного джерела інформації в сучасному суспільному житті, яке формує і трансформує уявлення людини про реалії навколишнього світу, процеси і події, які в ньому відбуваються. Медіатекст є основним інструментом формування лінгвістичного образу дійсності і завжди віддзеркалює специфіку національних уявлень у засобах масової інформації. Соціокультурні цінності розглядаються як духовні і матеріальні настанови, які мають особистісну значущість і є мотивами діяльності, визначають особливості і характер відносин особистості з оточуючою дійсністю і деякою мірою детермінують її поведінку. Актуальність дослідження експлікаторів соціокультурних цінностей у масмедійних текстах не викликає сумнівів. Мета дослідження полягає у встановленні закономірностей взаємодії вербальних і невербальних засобів репрезентації соціокультурних цінностей американців у масмедійних текстах. Аналіз медійного дискурсу дозволяє дослідити цінності американської лінгвокультури крізь призму «живого» масмедійного спілкування. Мультимодальні тексти виводять сучасну комунікацію на якісно новий рівень, що відповідає вимогам нового часу. Креолізовані (мультимодальні) тексти відрізняються своєю негомогенністю – поєднанням вербальної і невербальної частин, семантично, структурно і прагматично пов'язаних між собою. Невербальні засоби намагаються привернути увагу адресата, тому повна експлікація текстової інформації стає неможливою без їхнього декодування і інтерпретації. Рівень інтегрованості усіх ілюстративних і візуальних засобів є достатньо високим в єдиному текстуальному просторі друкованих і електронних медіа-сервісів. Відповідно, зображення вже не просто ілюструє вербальний текст, а інтегрується в його семантику. Саме синергія вербальних актуалізаторів з невербальними знаками сприяє адекватному розумінню під час спілкування.

Ключові слова: масмедіа, мультимодальний текст, соціокультурні цінності, вербальні засоби, невербальні актуалізатори.

The research is focused on the analysis of verbal and non-verbal means of manifestation of American socio-cultural values in mass media texts. The peculiarities of the functioning of media services are analyzed, the role of mass media as the main source of information in modern social life, which forms and transforms a person's perception of the realities of the surrounding world, the processes and events that take place in it, is defined. Media text is the main tool for forming a linguistic image of reality and always reflects the specifics of national ideas in mass media. Socio-cultural values are considered as spiritual and material guidelines that have personal significance

and are motivations for activity, determining the peculiarities and character of an individual's relationship with the surrounding reality and to some extent determining his or her behavior. The relevance of the study of explicators of socio-cultural values in mass media texts is beyond doubt. The purpose of the study is to establish the regularities of the interaction of verbal and non-verbal means of representation of socio-cultural values of Americans in mass media texts. The analysis of media discourse allows investigating the values of the American linguistic culture through the prism of "live" mass media communication. Multimodal texts bring modern communication to a qualitatively new level that meets the requirements of the new age. Creolized (multimodal) texts are distinguished by their inhomogeneity – a combination of verbal and non-verbal parts, semantically, structurally and pragmatically connected. Non-verbal means try to attract the attention of the addressee; therefore full explanation of textual information becomes impossible without their decoding and interpretation. The level of integration of all illustrative and visual means is sufficiently high in the single textual space of printed and electronic media services. Accordingly, the image no longer simply illustrates the verbal text, but is integrated into its semantics. The synergy of verbal means with non-verbal signs contributes to adequate understanding during communication.

Key words: mass media, multimodal text, socio-cultural values, verbal means, non-verbal means of manifestation.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті масмедіа є невід'ємною складовою повсякденного життя мільйонів людей, яка впливає на їхній настрій, настанови і світогляд. На сучасному етапі розвитку суспільства масова комунікація стала необхідним елементом взаємодії людей, груп, інститутів, держав, під час якої здійснюється передавання інформації, цінностей, оцінок, значень, почуттів тощо. Безпосереднє особистісне спілкування відходить на другий план, а інформаційна взаємодія з оточуючим середовищем стає для сучасної людини одним з найважливіших факторів становлення і розвитку її як особистості. Отже, значущість масмедійних сервісів для сучасних поколінь суттєво зросла.

Поняття «медіа» має велику кількість трактувань. Зокрема, Закон України «Про медіа» визначає медіа (засіб масової інформації) як засіб поширення масової інформації у будь-якій формі, який періодично чи регулярно виходить у світ під редакційним контролем та постійною назвою як індивідуалізуючою ознакою [1]. З точки зору соціальних наук, засоби масової інформації – це соціальні інститути, спрямованні на збір, обробку, аналіз і розповсюдження інформації у масових масштабах. Масмедіа є основним джерелом інформації в сучасному суспільному житті, яке формує і трансформує уявлення людини про реалії навколишнього світу, процеси і події, які в ньому відбуваються, тобто є своєрідним інструментом соціального регулювання.

Соціокультурні цінності – це духовні і матеріальні настанови, які мають особистісну значущість і є мотивами діяльності. Ціннісні орієнтири визначають особливості і характер відносин особистості з оточуючою дійсністю і деякою мірою детермінують її поведінку. Діяльність масмедіа повинна містити потенціал розвитку особистості, рівня її поінформованості, розуміння сутності подій і явищ, які відбуваються у світі, країні, близькому оточенні. Отже, актуальність дослідження вербальних і невербальних актуалізаторів соціокультурних цінностей у масмедійних текстах для культурологічно орієнтованої лінгвістики не викликає сумнівів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загально відомі теоретичні дослідження проблеми цінностей закордонних авторів, серед яких праці М. Вебера, Г. Гадамера, Н. Гартмана, Дж. Локка, Ф. Ніцше, Ж. - П. Сартра, В. Франкла та ін. Проблематика цінностей детально вивчалася вітчизняними філософами, соціологами, психологами, культурологами, лінгвістами, серед яких Ф. Бацевич, О. Воробйова, Р. Гришкова, К. Дяченко, К. Карпова, С. Квіт, Б. Кістяківський, Т. Космеда, В. Манакін, Г. Почепцов, Г. Приходько та ін. Рубіж ХХ–ХХІ століть ознаменувався підвищенням інтересу лінгвістики до мультимодального аспекту мовної комунікації. У сучасній лінгвістиці виокремлюється низка досліджень, присвячених не традиційній лінгвістиці тексту, а лінгвістиці семіотично ускладненого, «нетрадиційного», відеовербального, складеного, полікодового, мультимодального, креолізованого тексту (І. Артамонова, Л. Макарук, О. Світліковська, Р. Lester, N. Nørgaard). Окремо відзначаємо фундаментальну працю Л. Макарук – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук «Мультимодальність сучасного англomовного масмедійного комунікативного простору», в якій

висвітлено диференційні ознаки усного й писемного мовлення масмедійної сфери, а також встановлено закономірності взаємодії вербальних, невербальних і паравербальних складників масмедійних текстів [2].

Незважаючи на значну кількість робіт, відкритими залишаються питання, що стосуються вербалізації ключових соціокультурних цінностей у масмедійних текстах. Медіатекст є основним інструментом формування лінгвістичного образу дійсності і завжди віддзеркалює специфіку національних уявлень у засобах масової інформації. Також актуальним є вивчення комунікативно-прагматичних й функційних особливостей соціокультурних цінностей американців, репрезентованих вербальними і невербальними засобами в масмедійних текстах, оскільки «сучасне англomовне комунікативне середовище характеризується неординарністю викладу матеріалу, розмаїттям ресурсів, постійним удосконаленням форм спілкування, що здійснюється за рахунок гіперактивного розвитку інформаційних технологій» [2, с. 58].

Мета дослідження полягає у встановленні закономірностей взаємодії вербальних і невербальних засобів репрезентації соціокультурних цінностей американців у масмедійних текстах.

Виклад основного матеріалу. Безперечно, сьогодні збільшується роль масмедіа як соціального інституту, який формує і транслює норми і зразки поведінки, життєві стратегії, ціннісні орієнтації. Саме засоби масової інформації є одним з індикаторів змін у суспільстві, реалізуючи наступні функції:

- трансляція соціального досвіду;
- регулювання соціальної взаємодії і контролю через комунікування норм, правил і зразків поведінки, яка соціально схвалюється;
- забезпечення взаємозалежності і взаємної відповідальності, ідентичності членів суспільства (інтегративна функція);
- задоволення різних потреб індивідів і соціальних груп, у т.ч. інформаційних, освітніх, комунікаційних, рекреаційних тощо.

Форма подачі будь-якої теми в масмедіа визначається очікуваннями її потенційної аудиторії. Ці очікування, у свою чергу, обумовлюються ціннісними пріоритетами, що склалися в культурі того чи іншого суспільства. Аналіз медійного дискурсу дозволяє дослідити цінності американської лінгвокультури крізь призму «живого» масмедійного спілкування. Дослідження медійного дискурсу у призмі лінгвокультурологічних студій дає змогу більш детально окреслити особливості мовної картини світу американців.

Американська етнічна група, як і багато інших, формує власний тип культури і, відповідно, характеризується своїми традиціями, переліком культурних характеристик і індивідуальної системою цінностей. Процес формування даної системи проходив за безпосереднього впливу низки факторів, таких як географічні особливості розвитку, приплив іммігрантів тощо. Французький історик П. Нора так характеризує засади створення нової спільноти: «Сполучені Штати, як усі держави або колонії з недавнім європейським заселенням, ідеологічно об'єднувались навколо моделі, встановленої першими прибульцями. Модель – універсалістська та релігійна, заснована на рівності, щасті та свободі» [3, с. 207]. Вивчаючи способи реалізації соціокультурних цінностей американців та британців у вербальних та невербальних засобах, О. Світліковська зазначає, що основна система цінностей американського суспільства увібрала цінності десятків мільйонів іммігрантів, які збагачували цю країну власною культурою, релігійними традиціями та звичаями, моделями поведінки [4, с. 178].

Невербальні, або параграфемні, засоби визначаються як засоби, що існують біля графемної системи мови та порушують «прозорість» графічної субстанції мовного вираження. Параграфемні засоби супроводжують вербальну мову і висловлюють різні конотації. Збільшення масштабів їхнього використання пояснюється стрімким зростанням ролі візуальної інформації у сучасній комунікації. Інформаційна ємність та прагматичний потенціал подібних повідомлень формується за рахунок синтезу вербальних та невербальних компонентів тексту.

Звернення до подібних текстів пояснюється тим, що їхня інтерпретація становить особливий інтерес для адресата з погляду пізнання. Безсумнівно, що «ескалація зображення» не лише знаменує собою якісно новий процес розвитку мовної комунікації, а й відповідає першорядним потребам сучасного суспільства. Важливим є те, що розуміння того, що глобальний світ, світ постсучасності орієнтується на візуальний спосіб подання інформації, призвело до необхідності виділення у рамках сучасної науки поняття візуальності.

Діапазон мультимодальних текстів широкий та різноманітний. Його складає значна частина газетно-публіцистичних, науково-технічних текстів, текстів-інструкцій, ілюстрованих художніх текстів, а також реклами, афіші, комікси, плакати, листівки та ін. Мультимодальні тексти виводять сучасну комунікацію на якісно новий рівень, що відповідає вимогам нового часу. На думку соціологів, сучасні реалії світу, глобалізація, інтеграція, міграція населення диктують необхідність створення міжнародної мови, якою може стати мова візуалізації. Ця мова зможе не лише оптимізувати людську взаємодію, підвищити ефективність комунікації, а й подолати безліч прихованих стереотипів літературної мови.

Вважаючи зображення невербальним компонентом мультимодального (креолізованого тексту), О. Світліковська акцентує на його функційних ролях та відносить до функцій зображення (як засобу комунікації) атрактивну, інформативну, експресивну, естетичну, символічну, ілюстративну, аргументативну, евфемістичну, характерологічну, сатиричну та функцію створення іміджу [5, с. 61–62].

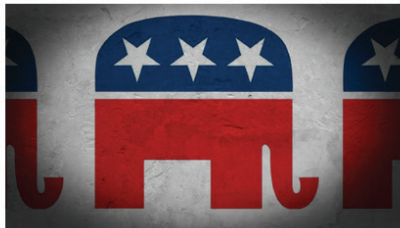
Креолізовані тексти відрізняються своєю негомогенністю – поєднанням вербальної і невербальної частин, семантично, структурно і прагматично пов'язаних між собою. Ці засоби виконують особливу роль, оскільки вони допомагають сформувати як план вираження, так і план змісту тексту. Будучи носієм конкретної інформації, невербальні засоби намагаються привернути увагу адресата, тому повна експлікація текстової інформації стає неможливою без їхнього декодування і інтерпретації. Рівень інтегрованості усіх ілюстративних і візуальних засобів є достатньо високим в єдиному текстуальному просторі друкованих і електронних медіа-сервісів. Відповідно, зображення вже не просто ілюструє вербальний текст, а інтегрується в його семантику. Саме синергія вербальних актуалізаторів з невербальними знаками сприяє адекватному розумінню під час спілкування.

Однією з найвагоміших соціокультурних цінностей американського суспільства не лише на сучасному етапі, а й в історичній ретроспективі є демократія – Democracy. На офіційному сайті Державного департаменту США (U.S. Department of State) зазначено, що підтримка демократії – це просування фундаментальних американських цінностей: *Supporting democracy and promoting respect for individual rights promotes fundamental American values and helps create a more secure, stable, and prosperous world* [6]. Проблема розвитку демократії, сучасному розумінню демократичних процесів з боку державних інститутів та пересічних громадян присвячено низку публікацій в Інтернет-виданнях, де підкреслюється цінність основних засад демократії, виняткова значущість демократичних принципів для подальшого розвитку США, як наприклад: *For while we like to think about democracy as a value on which all Americans, regardless of political persuasion, agree, politics today is divided not just along ideological lines, but also in terms of visions of democracy* [7]. Тому доцільно дослідити, як використовують масмедіа вербальні і невербальні актуалізатори задля популяризації демократичних принципів як основної цінності американського суспільства.

Символами Американської Республіканської та Демократичної партій є слон та віслук відповідно. О. Світліковська надає вичерпну інформацію щодо появи цих зображень і їхнього первинного значення, зазначаючи, що віслюка демократи сприймали як символ впертості, а їхні опоненти республіканці навмисно підписували малюнок не словом *donkey*, а *jackass*, що в перекладі з американського сленгу означає людину невеликого розуму. Слон з'явився як символ великої тварини, яка потрапила у пастку, рятуючись від осла у левовій шкурі. Це був натяк

карикатуриста Томаса Неста – відданого республіканця – на поведінку своїх однопартійців після того, як демократи вперше отримали більшість голосів у палаті представників конгресу США [4, с. 180]. Сьогодні «прізвиська» і самі зображення втратили своє первинне значення і зв'язок з прецедентними ситуаціями і конкретними історичними постатями, але вони стійко асоціюються з двома основними політичними партіями Сполучених Штатів.

Розміщуючи поруч з анонсом інтерв'ю, присвяченого загрозам демократії у США, символ Республіканської партії (рис. 1), автори сайту CNN використовують супровідну ілюстрацію для актуалізації у пам'яті читача когнітивного зв'язку «слон = республіканці», а отже підказують, хто насправді загрожує демократії зсередини [8].

Scholar explains why he thinks the GOP has turned away from Democracy

Sep 17, 2023

Harvard University professors Steven Levitsky and Daniel Ziblatt, the co-authors of "Tyranny of the Minority," explain to CNN's Jim Acosta about why they believe America's democracy is being attacked from within.

Рис. 1

Як невербальні актуалізатори демократичних цінностей використовуються не лише традиційні візуальні символи, а й зображення реальних постатей, які втілюють ці цінності і покликані їх захищати і пропагувати. Поширеним прийомом в американських друкованих медіа є розміщення на обкладинці видання малюнка, який «формує», «задає» настрій відповідному номеру, окреслює найгострішу проблему сьогодення. Журнальна обкладинка загалом є особливим комунікативним жанром. Вона є компактним семіотичним комплексом. У просторі журнальної обкладинки можуть реалізовуватись національні соціокультурні структури знань, зокрема стереотипи, еталони, стандарти поведінки та соціальні міфи. Завдяки раціональній та емоційній оцінкам, що містяться в цих структурах, відбувається компресія соціальної дійсності. Обкладинка характеризується цілісністю і зв'язністю, так як між вербальною та невербальною складовими реалізуються відносини комплементарності.

Американський журнал Time одну з своїх обкладинок присвятив Джо Байдену та його першому робочому дню на посаді президента США. Номер вийшов 1 лютого 2021 року і розповів про проблеми, які дісталися новому главі держави від його попередника Дональда Трампа, і завдання, які перед ним стоять.

На обкладинці зображений Байден, який стоїть в Овальному кабінеті серед стопок паперів і дивиться у вікно. На підлозі розкидані листи, папери та інші сліди погрому, а фіранки й президентський стіл були розмальовані прихильниками Трампа (рис. 2). Лаконічний підпис *Day One* не залишає ілюзій у читачів щодо проблем, з якими вже стикнувся новий президент держави і які ще його чекають попереду.

Логічним продовженням теми викликів, які стоять перед президентом США, стає нова обкладинка часопису. Президента Джо Байдена, який 19 січня 2022 року підбив підсумки першого року свого президентства, зобразили на обкладинці журналу Time з хмарами, що сильно згустилися над ним (рис. 3). «На цій новій обкладинці Байден зображений в прибраному офісі, але завдання залишаються, а проблеми, що наростають, збираються, як грозові хмари», – сказав художник Time О'Брайєн. Ілюстрація супроводжується підписом *YEAR ONE*, а також різними символічними написами та знаками. Наприклад: папки паперів, які підписані *Putin, Trump 2024, Voting Rights, Inflation* тощо, а також величезна купа картонних коробок, на яких написано *Covid-19: Rapid Antigen Tests*. Співробітники Time Моллі Болл і Браян Беннетт

Рис. 2

Рис. 3

пояснили символізм, який простежується на новій обкладинці з Байденом, так: «пандемія, яку він обіцяв придушити, виходить з-під контролю. Інфляція знаходиться на найвищому рівні за останні чотири десятиліття, компенсуючи зростання заробітної плати. На кордоні безладдя; насильницька злочинність продовжує зростати. Його рейтинг схвалення впав до 40». О'Брайєн додає: «Через рік Байден сидить за рішучим столом, з зростаючими завданнями і погрозами, а також з постійною пандемією Covid, яка все ще зберігається. Країні потрібно, щоб він піднявся до того моменту, коли дійсно почнеться дощ» [9].

Значимо, що в наведених прикладах візуальний невербальний компонент виконує цілий комплекс функцій – інформативну, експресивну, символічну тощо – і практично не потребує вербальної «підтримки». Автори ілюстрацій апелюють до фонових знань реципієнтів, прецедентних ситуацій, без усвідомлення яких інтерпретація повідомлення не була б вичерпною.

Висновки. В проаналізованих мультимодальних текстах ми відмічаємо повну кореляцію вербального і невербального компонентів, що значно спрощує завдання реципієнта під час інтерпретації інформації, поданої в друкованому або аудіовізуальному форматі. Така синергія двох типів актуалізаторів підсилює семантику вербального компонента, експресивність тексту, а отже підвищує ступінь впливу поданої інформації на свідомість адресата. Реципієнт (читач, глядач) може встановити зв'язок між вербальною та невербальною складовими завдяки наявності у автора та реципієнта загальних фонових знань, які актуалізуються текстом або зображенням та пов'язані з поточними подіями чи конкретними персоналіями.

Здійснений аналіз вербальних і невербальних засобів актуалізації соціокультурних цінностей в масмедійних текстах відкриває перспективи подальших досліджень цієї проблематики із залученням даних різних лінгвокультурних спільнот.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. Дата оновлення: 08.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
2. Макарук Л. Л. Мультимодальність сучасного англомовного масмедійного комунікативного простору: дис...д-ра філол. наук: 10.02.04. Луцьк, 2019. 635 с.

3. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять / Пер. із. фр. А. Рєпи. К.: КЛІО, 2014. 272 с.
4. Світліковська О. А. Реалізація соціокультурних цінностей американців та британців у вербальних та невербальних засобах як складниках мас-медійних текстів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70). № 4. Ч. 2. С. 177–183.
5. Світліковська О. А. Вербальні і невербальні засоби актуалізації соціокультурних цінностей британців та американців (на матеріалі англомовних масмедійних текстів) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2021. 303 с.
6. U.S. Department of State. URL: <https://cutt.ly/bwLNDPUN> (дата звернення: 24.01.2024).
7. Polimedio Ch. Democracy: A Contested American Value. *New America Weekly*. URL: <https://cutt.ly/owLNSMKw> (дата звернення: 24.01.2024).
8. Scholar explains why he thinks the GOP has turned away from Democracy. *CNN*. URL: <https://cutt.ly/XwUUKHGg> (дата звернення: 24.01.2024).
9. The Story Behind TIME's 'Year One' Joe Biden Cover. *TIME*. URL: <https://cutt.ly/PwL0mKb4> (дата звернення: 24.01.2024).

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Філологічні науки

Випуск 1(208)

Коректор *І. М. Чудеснова*
Комп'ютерне верстання *Ю. В. Ковальчук*

Підписано до друку 06.02.2024 р.
Формат 60×84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 48,83. Зам. № 0324/224
Наклад 100 прим.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.